

“KĀ TIKT VAĻĀ NO MĒRIJAS?”

(viencēliens)

DARBOJAS:

DŽONS

MĒRIJA

FRENKS

DARBĪBA NORISINĀS AĻASKĀ ZELTA DRUDŽA LAIKĀ

1. skats

ZELTA MEKLĒTĀJU APMETNE. DŽONS CĪTĪGI ROK. MĒRIJA NEPĀRPROTAMI GARLAIKOJAS.

Mērija. Džon! Vai tu dzirdi mani, Džon?

Džons. Protams, Mērij, - es tevi dzirdu ļoti labi.

Mērija. Tad pasaki man, Džon, - ko tas Frenks tur dara?

Džons. (Pamet acis uz skatītājiem neredzamo Frenku.) Bet, Mērij! Vai tad tu pati neredzi? Frenkam rokās ir lāpsta, ko vecais zēns ik pa brīdim iedur zemē, - tas nozīmē, ka viņš rok!

Mērija. Nē, Džon, - to, ka Frenks rok, es redzu ļoti labi, bet es gribu zināt, ko viņš tur tagad rok!

Džons. Un ko tad viņš tur varētu rakt? Taču ne kartupeļus! Lai raktu kartupeļus, tie vispirms ir jāiestāda. Bet, cik man zināms, tad tai vietā kartupeļus neviens nav stādījis, - ne Frenks, ne kāds cits. Un, ja vecais zēns Klondaikas krastā nerok kartupeļus, tad skaidrs, ka viņš tur rok zeltu. Un kāpēc lai Frenks to nedarītu, ja tieši šī iemesla dēļ mēs visi esam šurp atdrāzušies? Kartupeļu audzēšana daudz labāk padodas siltākās klimatiskajās joslās.

Mērija. To es pati labi saprotu, Džon! Man tikai radās aizdomas, ka Frenks tur tagad rok nevis cerībā atrast zeltu, bet gan bedri, kurā jau atrasto zeltu noslēpt!

Džons. Bet, Mērij, - kāpēc lai vecais zēns tik stulbi rīkotos, ja civilizācija ir radījusi daudz drošākas vietas, kur noglabāt tamlīdzīgus atradumus?

Mērija. Tu pats tagad nesaproti, ko runā, Džon! Ja Frenks ar zelta kulēm pār plecu tagad drāztos uz Dausonu, tad mums tūdaļ būtu skaidrs, kas par lietu!

Džons. Bet protams, Mērij.

Mērija. Kā tad! Bet mēs ar tevi Frenka prombūtnes laikā mierīgi varētu izrakņāt viņa gabaliņu un sagrabstīt arī sev kādu maišeli zelta!

Džons. Bet, Mērij! Kurš godīgs zelta meklētājs gan tā rīkotos!

Mērija. Tu nerunā, Džon! Zelta meklētāji mēdz būt dažādi! Un arī apstākļi var visādi iegroziņties... Es jau nesaku, ka mēs katrā ziņā būtu tie, kas pirmie pasteigtos izlaupīt Frenka teritoriju... Bet man ir aizdomas, ka šis Frenks tieši tā domā... un tāpēc tagad rok bedri, kur noslēpt sarakto zeltu!

Džons. Tad kāpēc viņš to dara mums tik labi saredzamā vietā?

Mērija. Tāpēc, Džon, ka tu esi lētticīgs muļķis!

Džons. Labi, Mērij, - pie tā tad arī paliksim.

Mērija. Un tu tagad mierīgi ļausi, lai Frenks tev deguna priekšā noslēpj savu sarakto zeltu?

Džons. Man nav nekādu tiesību mēģināt to nepieļaut, Mērij, turklāt esmu pilnīgi pārliecināts, ka ne viņš ko ir atradis, ne arī mēģina kaut ko noslēpt!

Mērija. Bet, Džon! Paklau, Džon! Vai tu spētu nošaut Frenkam cepuri nost no galvas?

Džons. Protams, ka spētu, - tu taču pati zini, ka es esmu labākais šāvējs visā Aļaskā.

Mērija. Tad es nesaprotu, kāpēc tu to nedari, Džon!

Džons. Interesanti gan! Kāpēc lai es to darītu? Es taču neesmu šurp atdrāzies, lai bojātu citiem zelta meklētājiem cepures!

Mērija. Bet, Džon! Es gribu redzēt! Es vēl nekad neesmu redzējusi, kā tu nošauj Frenkam cepuri no galvas!

Džons. Par to es nebrīnos, Mērij. Jo kā gan tu būtu varējusi redzēt, kā es nošauju Frenkam no galvas cepuri, ja es nekad vēl to neesmu darījis!

Mērija. Tad saņemies un vienreiz izdari to!

Džons. Bet, Mērij! No tā taču nevienam nebūs nekāda labuma! Gluži otrādi - vecais lāga zēns var apvainoties un sarunāt visādas rupjības!

Mērija. Ak, Džon! Tu taču negribēsi man iestāstīt, ka savā mūžā vēl nevienu rupjību neesi dzirdējis?

Džons. Tieši tāpēc, Mērij. Es savā mūžā jau tik daudz rupjību esmu saklausījis, ka man nav ne mazākās vēlēšanās vēl kādu dzirdēt.

Mērija. Toties es gribu! Es vēl nekad neesmu dzirdējusi, kā Frenks runā rupjības!

Džons. Toties tu tās pietiekoši bieži esi dzirdējusi no manis.

Mērija. Tas nav tas, Džon! Es gribu dzirdēt tieši Frenka rupjības! Varu derēt, ka tās stipri atšķiras no tavējām!

Džons. Nē, Mērij, - tici man, ka visas rupjības ir apmēram vienādas, - Frenks tev nepateiks neko jaunu.

Mērija. Džon! Tu tagad vienkārši aizbildinies, jo baidies, ka varētu netrāpīt!

Džons. Bet, Mērij! Kā labākais šāvējs Aļaskā varētu netrāpīt tik lielā mērķī kā cepure? Turklāt no nieka piecdesmit soļiem?

Mērija. Tad pierādi to, Džon! Pierādi, ka tu esi labākais šāvējs Aļaskā!

Džons. Bet, Mērij!... Nu kāpēc man vajadzētu pierādīt to, ko visi jau tāpat labi zina?!

Mērija. Bet, Džon!... Vai tiešām tu nevari to izdarīt kaut vai man par prieku?... Te ir tik garlaicīgi... Un Frenkam taču no tā nekāds ļaunums neradīsies!... Vecais zēns taču pratīs novērtēt tik amizantu joku!... Sākumā varbūt nedaudz dusmosies, bet tad pasmiesies kopā ar mums... Kāpēc tu nevēlies citiem sagādāt prieka brīdi, ja tas ir tik vienkārši izdarāms?

Džons. Labi, Mērij. Bet atceries, ka es to daru tevis spiests, nevis labprātīgi.

Mērija. Nu protams, Džon! Es tev būšu ļoti pateicīga! (Pēc šāviena.) Lieliski, Džon! Tu patiešām esi labākais šāvējs visā Aļaskā! Un Frenks nebūt neizskatās tik dusmīgs, kā tu baidījies! Vai redzi, cik liksmi viņš traucas šurp! Ehei, Frenk! Kā svežas, veco zēn?

2. skats

UZSKRIEN FRENKS.

Frenks. Pie velna, Džon! Vai tu biji tas, kurš man nošāva cepuri no galvas?!

Džons. Bet, Frenk, - kurš cits gan to būtu varējis izdarīt?

Frenks. Nu zini, Džon!... Pie attiecīgas veiksmes to būtu varējis izdarīt katrs, kam pie rokas ir šaujamais un vismaz viena patrona stobrā!

Mērija. Tev jāatzīst, ka Frenks spriež loģiski, Džon!

Džons. Nemaz nevēlos to noliegt, Mērij. Bet es nemanu tuvākajā apkārtnē nevienu, izņemot sevi, kurš atbilstu Frenka minētajām pazīmēm.

Mērija. Tas neko nepierāda, Džon! Jo kāds ar šaujamo pie rokas un vienu patronu stobrā mierīgi varētu būt noslēpies kaut kur krūmos!

Džons. Tev taisnība, Mērij, bet cilvēks, tupēdams krūmos, parasti gan nedomā par šaušanu.

- Mērija.* Nu tas, Džon, gan atkarīgs no tā, kādā nolūkā šis cilvēks ir ielīdis krūmos!
- Džons.* Protams, ja viņš ir ielīdis krūmos ar nolūku nošaut otram cepuri no galvas...
- Mērija.* Redzi nu, Džon, - beidzot tu esi spiests atzīt, ka man atkal ir taisnība!
- Frenks.* Pie velna, Džon! Tātad tas tomēr nebiji tu, kurš man nošāva cepuri no galvas?!
- Džons.* Nē, Frenk - tas biju gan es.
- Frenks.* Pie velna, Džon! Tad kāpēc tu to izdarīji?! Vai redzi, kādi cepurē tagad ir caurumi!
- Džons.* Neņem ļaunā, Frenk, - bet Mērija pastāvēja uz to, ka šāds joks tev varen iešot pie sirds!
- Frenks.* Bet, Mērij! Kas tas par joku, ja manā cepurē tagad ir šiten tādi caurumi!
- Mērija.* Nekļūsti sīkumains, Frenk! Tagad taču ir vasara, un neliela ventilācija tavai galvai nāks tikai par labu!
- Frenks.* Nu labi -, pieņemsim, ka tagad ir vasara, bet tu pati labi zini, cik īsas te pie Klondaikas mēdz būt vasaras! Jau pēc dažām nedēļām atkal uznāks sals un kādam velnam tad man būs vajadzīga šī te jūsu ventilācija?!
- Džons.* Atliek vienīgi cerēt, ka līdz salam Mērija tev tos caurumus cepurē aizlāpīs.
- Mērija.* Bet, Džon! Es nesaprotu, kāpēc man būtu jālāpa ciet tevis izšautos caurumus! Tu tik šaudīsies, un es tik lāpīšu? Vai tā tu to esi iedomājies?!
- Džons.* Bet, Mērij!... Es neko tamlīdzīgu neiedomātos, ja nebūtu Frenkam cepuri no galvas nošāvis pēc tava pieprasījuma! Turklāt es tomēr esmu vīrietis, bet tu - sievietē! Un vīrieši parasti ir tie, kas šauj, bet sievietes - tās, kas lāpa!
- Mērija.* Ak liecies taču mierā, Džon, - kas tu par vīrieti, ja pat adatu neesi spējīgs rokā noturēt!
- Frenks.* Štrunts par adatu, Mērij! šitos caurumus es arī pats varu aizlāpīt! Bet, ja caurums būtu gadījies mazliet zemāk, tad es gribētu gan redzēt, kurš no jums to būtu spējis aizdabūt ciet! Vai tad jūs nesaprotat, ka Džonam varēja samisēties, un tad viņš būtu nevis cepuri aizšāvis prom no galvas, bet gan

galvu no cepures apakšas!

Mērija. Bet, Frenk! Vai tad tu nezini, ka Džons ir labākais šāvējs visā Aļaskā?

Frenks. Nē... to es, protams, zinu...

Mērija. Nu, lūk! Tagad tu varēsi visiem rādīt savu cepuri un teikt – “Vai redzat šos caurumiņus? Tos man te izšāva Džons - labākais šāvējs visā Aļaskā! Apskaudiet nu!”

Frenks. Bet, Mērij! Vai tiešām tu domā, ka tikai tāpēc, lai es varētu tā sacīt, bija vērts likt uz spēles manu galvu?!

Mērija. Ne tikai tāpēc, Frenk! Jo es pie reizes gribēju arī uzciņāt tevi ar dažiem klunkšķieniem viskija! Patiešām, Frenk! Es tā skatījos, skatījos, kā tu tur roc... un nodomāju – “Vecais zēns Frenks tikai rok un rok... rok un rok... viņš droši vien ir noguris un labprāt ierautu kādu klunkšķienu viskija kopā ar mums... kas ir - ņemšu un uzciņāšu viņu, ko?”

Frenks. Labi, Mērij - no klunkšķiena viskija es tagad patiešām neatteikšos.

Mērija. Tātad es pareizi domāju, Frenk! Klunkšķini droši! (Sniedz pudeli.)

Frenks. Paldies. Uz jūsu veselību! (Dzer.) Es tad nu iešu rakt.

Mērija. Priecīgu rakšanu, Frenk!

Frenks. Jums tāpat. (Prom.)

3. skats

Mērija. Redzi nu, Džon, - vecais zēns aizgāja tīri apmierināts!

Džons. Kaut nu tā būtu, Mērij. (Turpina rakt.)

Mērija. (Pēc brīža.) Džon!... Vai tu dzirdi mani, Džon!...

Džons. Protams, Mērij, - es tevi dzirdu ļoti labi.

Mērija. Tad pasaki man, Džon, - kāpēc Frenks ir tik stūrgalvīgs? Kāpēc viņš atkal rok un rok tai pat vietā?

Džons. Frenks nav stūrgalvīgs, Mērij, - viņš vienkārši ir neatlaidīgs. Un tai vietā vecais zēns rok tāpēc, ka tieši tur cer atrast zeltu.

Mērija. Bet, Džon, - vai tas ir droši, ka tieši tai vietā Frenks atradīs zeltu?

Džons. Bet, Mērij! Protams, ka tas nav droši! Ja tas būtu droši, tad šo pasākumu vairs nevarētu nosaukt par zelta meklēšanu! Tad tā būtu visparastākā zelta rakšana! Bet mēs taču neesam atdrāzušies šurp, lai vienkārši raktu zeltu! Mēs šurp esam atdrāzušies, lai vispirms šo zeltu sameklētu! Protams, ja mums laimēsies un mēs to atradīsim, tad varēsim arī vienkārši rakt!

Mērija. Bet, Džon! Kāpēc tai vietā zeltu meklē tieši Frenks? Kāpēc mēs ar tevi nemeklējam zeltu tieši tai vietā?

Džons. Tāpēc, ka mēs meklējam zeltu citā vietā, Mērij! Tas ir ļoti loģiski! Nevar taču visi meklēt zeltu vienā un tai pat vietā! Ja visi meklētu zeltu vienā un tai pat vietā, tad tikai traucētu cits citam cilāt lāpstas! Bet mēs taču te esam lai meklētu, nevis lai kādam traucētu! Un kamēr zelts nav atrasts, tikmēr viena vieta nav ne sliktāka, ne labāka par citām.

Mērija. To visu es pati labi saprotu, Džon! Bet mani nervozē doma, ka tai vietā, kur meklē Frenks, varētu būt zelts, bet tai vietā, kur meklējam mēs, nekāda zelta varētu arī nebūt!

Džons. Tas nav izslēgts, Mērij. Bet tieši ar to jau zelta meklēšana atšķiras no kartupeļu meklēšanas. Jo kartupeļus parasti meklē tai vietā, kur tie ir iestādīti, turklāt tos garantēti var atrast pēc lakstiem. Zeltam, kā tu varbūt zini, parasti nekādu lakstu nav. Turklāt Klondaikas krastos varētu neatrast arī iepriekš iestādītus kartupeļus. Klimats tāds. Bargs. Un galu galā meklēšanas būtība ir tieši tāda, ka meklēto var arī neatrast. Meklēšanā zināma nozīme ir arī veiksmi. Kādam laimējas, bet citam - ne visai.

Mērija. Bet, Džon! Ja notiktu tā, ka palaimējas mums - tad es neko neteiktu. Bet, ja nu notiek tā, ka palaimējas Frenkam? Tad to nu es nekādi nespētu

pārdzīvot! Tā man liktos milzu netaisnība, ka palaimēties ir tieši Frenkam, bet mums - ne!

Džons. Bet vēl taču tā nav noticis, Mērij. Pagaidām nav laimēties ne mums, ne Frenkam. Kāpēc iepriekš uztraukties par to, kas vēl nav noticis?

Mērija. Jūs, vīrieši, esat apbrīnojami truli un nejūtīgi! Tāpēc arī varat neuztraukties par lietām, kas vēl nav notikušas! Bet es tā nevaru, Džon! Es tomēr esmu sieviete! Un iedomājoties vien, ka Frenkam varētu palaimēties, bet mums - ne, es tā satraucos, ka vairs nemaz nespēju parakt!

Džons. Tad atpūties kādu brītiņu un nomierinies, Mērij.

Mērija. Nē, Džon! Kad es atpūšos, tad satraucos vēl vairāk! Man tā vien liekas, ka Frenks jau ar nākamo lāpstas grūdienu uzdursies zelta dzīslai! Nošauj taču tam draņķim atkal cepuri no galvas!

Džons. Bet, Mērij!...

Mērija. Un bez jebkādiem "bet", Džon! Es nepārdzīvošu, ja Frenks ātrāk par mums uzdursies zelta dzīslai!

Džons. Un kas tad būs, ja Frenks uzdursies zeltam ātrāk?! Tas taču vēl nenozīmēs, ka mums nepaveiksies nekad!

Mērija. Nu protams, Džon! Mums paveiksies tad, kad būsim jau pavisam veci un nekāds zelts mums vairs nebūs vajadzīgs!

Džons. Bet, Mērij! Tieši vecumdienās, kad cilvēkam grūti pastrādāt, zelts taču noder visvairāk! Kas var būt labāks par nodrošinātām vecumdienām? Un nekur nav teikts, ka mums nepaveiksies jau mirkli pēc tam, kad Frenks būs uzdūries zeltam! Un var taču gadīties arī tā, ka Frenks uzduras pavisam niecīgai zelta dzīslīnai, bet mēs - brītiņu vēlāk - lielai!

Mērija. Bet var gadīties arī otrādi! Un Frenks vispār nav pelnījis, ka viņš atrastu zeltu!

Džons. Bet, Mērij! Kāpēc tad tā?

Mērija. Tāpēc, ka viņam nav bijusi tik grūta dzīve kā mums!

Džons. Bet kā tad tu to zini? Mērij!

Mērija. Es zinu! Un pat, ja pieņemam, ka Frenks tomēr ir pelnījis zeltu, tad katrā ziņā ne jau nu tik ļoti kā mēs!

Džons. Tu esi neizturama, Mērij...

Mērija. Bet ne tik ļoti kā tu! Ja tu tūlīt nenošausi Frenkam no galvas cepuri, tad es iešu un izskrāpēšu viņam acis!

Džons. Nu labi, Mērij... bet tikai rūpējoties par Frenka redzi... (Izšauj.)

Mērija. Lieliski, Džon! Es pat iedomāties nevarēju, ka vecais lāga zēns Frenks spēj tik naski skraidīt! Ehe! Frenk! Tu taču esi straujāks par briedi!

4. skats

UZSKRIEN FRENKS.

Frenks. Pie velna, Džon! Vai tas atkal biji tu, kurš man nošāva cepuri no galvas?!

Džons. Piedod, Frenk, bet tā atkal bija Mērija, kas gribēja tevi pacienāt ar klunkšķienu viskija!

Frenks. Pie velna, Mērij! Tas, protams, ir patīkami, ka tu tik bieži vēlies mani uzciņāt ar viskiju, bet tāpēc taču nav obligāti jāšauj cilvēkam cepuri nost no galvas! Pietiktu, ja kāds no jums vienkārši uzsauktu – “Hei, Frenk, veco zēn, vai tu nevēlies klunkšķienu viskija?” -, un es to sadzirdētu un tūdaļ būtu klāt! Bet tagad - paskatieties, kāda izskatās mana cepure! Nu jau tajā ir četri caurumi!

Mērija. Un kas gan tur slikts, Frenk? Tagad tu varēsi rādīt visos salonos savu cepuri un lepni teikt – “Vai redzat šos četrus caurumus? Tos man te izšāva Džons - labākais šāvējs visā Aļaskā! Apskaudiet nu!”

Frenks. Bet, Mērij!... Es nenoliedzu, ka tā es patiešām varēju sacīt... Bet no tā visa man ir vairāk zaudējumu nekā labuma! Jo nav iespējams mierīgi un ar

baudu rakt, ja zini, ka kuru katru brīdi kāds atkal var nošaut tev cepuri no galvas, - un tikai tāpēc, lai piedāvātu klunkšķienu viskija! Ja es varu mierīgi rakt, tad man ir lielas cerības uziet zeltu un pašam sapirkties viskiju, cik sirds kāro, bet, ja Džona šaušana mani novedīs tiktāl, ka es vairs nespēšu parakt, tad tik vien būs tā labuma, ka izklunkšķināšu visu jūsu viskiju un piestrēbšos kā cūka! Jūs tad paliksiet bez viskija, bet es - bez zelta!

Mērija. Nu nedusmojies, Frenk, - mūsu viskijs taču nav nemaz tik slikts!

Frenks. Bet, Mērij... es taču nesaku, ka jūsu viskijs ir slikts... un tu jau pati arī nemaz neesi peļama... Lai Džons neņem ļaunā šos vārdus... Bet, pirms es ieklunkšķinu, apsoliet, ka viņš vairs nešaus man cepuri nost no galvas!

Džons. Es tev apzvēru, Frenk! Ja Mērija man neuzplīsies, tad es vairs nekad mūžā nešaušu tev itin neko nost no galvas - vienalga - vai tās būtu cepures, vai arī kaut kas cits!

Frenks. Paldies tev, Džon! Un tagad, Mērij, tu - apzvēri, ka nekad vairs neuzplīsies Džonam ar lūgumu nošaut man cepuri no galvas!

Mērija. Ak!... Cik jūs, vīrieši, gan esat dīvaini... Nu protams, - ja tā vajag... tad esmu ar mieru nosolīties, ka nekad vairs neuzplīšos Džonam.

Frenks. Bet, Mērij! Tā jau tas nemaz nebija domāts! Tu mierīgi vari uzplīties Džonam, un kas man tur, ja jau reiz esi izvēlējusies viņu... tikai apzvēri, ka liksi turpmāk mierā manu cepuri, - gan domās, gan vārdos, gan darbos!

Mērija. Frenk! Tu mierīgi vari kaut aizrīties ar to savu cepuri! Tici, ka man tā nav vajadzīga!

Frenks. Tātad tu vairs nelūgsi, lai Džons to nošauj man no galvas?

Mērija. Nu protams, ka ne!

Frenks. Tad mana sirds ir atkal mierīga. Paldies tev, Mērij! Paldies tev, Džon! Un uz jūsu veselību! Lai jūsu lāpstas drīzāk uzdurtos zelta dzīslai!

Džons. Paldies, Frenk, - novēlu tavai lāpstai tieši to pašu!

Frenks. Es tad nu eju rakt! (Prom.)

Mērija. Priecīgu rakšanu, Frenk!

5. skats

Mērija. (Pēc brīža.) Vai nu tu redzi, Džon, kāds patiesībā ir tas Frenks!

Džons. Bet kāds tad viņš ir, Mērij?

Mērija. Tikai neizliecies, ka tu to nesaprastu!

Džons. Frenks ir lāga zēns, Mērij.

Mērija. Tad paskaties, ko tas lāga zēns tagad dara!

Džons. (Paskatās.) Un ko tad viņš tur dara, Mērij? Frenks atpūšas. Kāpēc lai kāds, kurš visu rītu ir racis, nevarētu brītiņu atpūsties?

Mērija. Ne jau par to ir runa, Džon! Es brīnos, kā tu to nesaproti! Frenks taču apgalvoja, ka došoties atkal rakt! Bet viņš taču nerok! Viņš smēķē!

Džons. Un kas tad ir, Mērij? Droši vien, ka viņš patiešām bija nolēmis rakt, bet, aizgājis līdz savai bedrei, sajuta nogurumu un nolēma brītiņu atpūsties Klondaikas krastā un izsmēķēt kādu cigareti.

Mērija. Nu nezinu gan, Džon. Manuprāt, īsti vīri tā nerīkojas. Ja reiz viņi kādam ir apsolījuši, ka ies un turpinās rakt, tad viņi tā arī dara, nevis pēkšņas iedomas dzīti apsēžas un smēķē. Es tavā vietā izšautu viņam to cigareti no mutes.

Džons. Bet, Mērij! Kāpēc lai es ne no šā, ne no tā šautu cigareti no mutes cilvēkam, kurš neko ļaunu man nav nodarījis? Turklāt mēs taču apsolījām, ka netraucēsim vairs Frenku!

Mērija. Nē, Džon! Mēs apsolījām, ka nešausim viņam vairs cepures nost no galvas, bet par cigaretēm nebija nekādas runas!

Džons. Nu... cepure vai cigarete... šajā gadījumā tas ir viens un tas pats...

Mērija. Tu tā jocīgi runā, Džon! Kā cigarete un cepure var būt viens un tas pats? Vai tad tu nezini, ka cepures parasti liek uz galvas, bet cigaretes - mutē - un

aizdedzina? Vai tu varbūt kādreiz esi redzējis, ka cigaretes liktu uz galvas, bet mutē bāztu aizdedzinātas cepures?!

Džons. Nē, Mērij... protams, ka es neko tamlīdzīgu neesmu redzējis... Ja nu vienīgi cirkā...

Mērija. Nu! Un tu taču pats saproti, ka te nav nekāds cirks! Te ir Aļaska! Klondaika! Zelts! Turklāt smēķēšana ir kaitīga veselībai! Bet par cepurēm to nekādā gadījumā nevar sacīt! Jo cepures pasargā mūs no aukstuma vai saules dūrieniem, bet cigarešu smēķēšana saīsina mūsu mūžu!

Džons. Bet protams, Mērij - tev ir pilnīga taisnība.

Mērija. Džon! Tu aizmirsti, ka man vienmēr ir taisnība! Tāpēc ņem un izšauj viņam to cigareti no mutēs! Vai tu esi galu galā labākais šāvējs visā Aļaskā vai neesi?

Džons. Mērij... bet vai tu saproti, ka lāga zēns Frenks atnāks un nositīs mani ar lāpstu, ja es, pēc tām divām reizēm ar cepuri, tagad vēl ņemšu un izšaušu viņam cigareti no zobiem!

Mērija. Ak - ne nu nositīs, nekā! Tu jau pirmīt apgalvoji, ka Frenks runāšot visādas rupjības, bet es neko vairāk par velna piesaukšanu no viņa gan nedzirdēju!

Džons. Mūsu laime, ka Frenks ir tik savaldīgs, Mērij. Bet reiz taču viņa savaldībai pienāks gals. Un es ļoti baidos, ka tas notiks tieši tai brīdī, kad es viņam izšaušu cigareti no zobiem.

Mērija. Var jau būt, ka tev ir taisnība, Džon, - bet pagaidām tie ir tikai minējumi. Kamēr tu neesi izšāvis viņam cigareti no zobiem, mums nav nekādu iespēju pārliecināties par tavu minējumu patiesīgumu.

Džons. Bet es nemaz nevēlos par to pārliecināties!

Mērija. Toties es - vēlos!

Džons. Tad ņem stroķi un blietē pati!

Mērija. Bet, Džon!... Tu taču zini, ka es nespētu trāpīt pat zilonim! Kur nu vēl cigaretei!

Džons. Tas mani neinteresē! Es nevēlos turpmāk jaukties tavās attiecībās ar Frenku, un viss!

Mērija. Nu labi, Džon... Bet skaties -, ja es trāpīšu ne tur kur vajadzētu... tad vainīgs būsi tikai tu viens pats! (Tēmē.)

Džons. Pagaidi!... Dod šurp to stroķi!... Es tomēr nevaru pieļaut, ka tu nejauši noknieb Frenku... Tad labāk, lai Frenks mani nosit ar lāpstu... Ja jau tam būs lemts notikt... tad acīmredzot esmu to pelnījis...

Mērija. Bet protams, Džon! Nu tu beidzot runā kā īsts vīrietis! Nav ko tam Frenkam tur tupēt ar cigareti zobos, kamēr pārējie zelta meklētāji cītīgi rok! (Pēc šāviena.) Spoži! Ehei! Frenk!

6. skats

UZSKRIEN FRENKS.

Frenks. Pie velna, Džon! Nu man vienreiz pietiek! Un nemēģiniet tagad iestāstīt, ka tas nebija Džons, kurš man izšāva cigareti no zobiem! Nokniebt cigareti pie paša filtra - uz to ir spējīgs tikai labākais šāvējs Aļaskā!

Džons. Protams, Frenk - nemaz nevēlos noliegt, ka es tas esmu.

Frenks. Un pat, ja tu to gribētu, - es tik un tā vairs neticētu!

Džons. Un tu pareizi darītu, veco zēn.

Frenks. Tad pasaki man tagad, Džon, - kā būtu, ja es tev iekrautu ar lāpstu pa galvu?

Džons. Frenk! Tici, ka tā ir mana karstākā vēlēšanās!

Frenks. Vai tu esi pilnīgi par to pārliecināts, Džon?

Džons. Citādi taču es nebūtu tev izšāvis to cigareti no zobiem!

Mērija. Jā, Frenk - es varu apliecināt - tieši Džons bija tas, kurš man pirmīt teica – “Ak, Mērij! Es tā vēlos, lai Frenks man iekrauj ar lāpstu pa galvu! Dzīve

uzreiz kļūtu krāsaināka! Nokniebšu viņam to cigareti pie filtra - gan tad vecais zēns atskries un izpildīs manu karstāko vēlēšanos!”

Frenks. Vai tiešām tas tā bija, Džon?

Džons. Vai tev ir iemesls par to šaubīties?

Frenks. Nu labi... Bet zini, Džon - ja es kādam krauju ar lāpstu pa galvu, tad tas pēc dažām sekundēm kļūst auksts un ātrāk par pastardienu vairs augšā neceļas!

Džons. Tieši to jau es vēlos, Frenk. Jo jūtu, ka līdz pastardienai man te vairs nav ko darīt. Kāpēc gan nepārļaut šo bezjēdzīgo brītiņu zārkā?

Mērija. Kā tad, Frenk, - vecā Mērfija bodītē Dausonā es taisni noskatīju vienu brīnišķīgu zārku - Džonam tas būtu pašā laikā!

Frenks. (Paņem lāpstu.) Nu tad saturies, Džon... Tu protams esi labākais šāvējs Aļaskā... bet es varbūt esmu labākais sitējs ar lāpstu Klondaikas krastos...

Džons. Nemaz nešaubos par to, Frenk.

Mērija. Nu? Kāpēc tu nesit?

Frenks. Lūdzu nebiksti mani, Mērij! Es koncentrējos!

Mērija. Nē, Frenk! Es labi zinu kas ir koncentrēšanās! Un tu pašlaik tūļājies, nevis koncentrējies!

Frenks. Bet, Mērij! Vai tu nevarētu uz brīdi pāriet maliņā?!

Mērija. Nu sit taču, Frenk! Sit! Es nekad vēl neesmu redzējusi, kā tu nosit Džonu ar lāpstu!

Frenks. Mērij... ja tu neizbeigsi man krist uz nerviem... tad nekad vairs neredzēsi, kā es nositu Džonu ar lāpstu... jo pirms tam es to izdarīšu ar tevi!

Mērija. Tūļa tu esi, Frenk! Lūk, kas!

Frenks. Džon... cik ilgi tu jau dzīvo kopā ar šo sievieti?

Džons. Nu jau otro gadu, Frenk.

Frenks. Jau otro gadu?!

Džons. Jā, Frenk.

Frenks. Tad es saprotu, kāpēc tu vēlies saņemt ar lāpstu pa galvu.

Džons. Es tev pateicos, Frenk.

Mērija. Vai jūs vēl ilgi tur plāpāsīt?! Ja jau izlielījies, ka esi labākais sitējs, Frenk, tad pierādi to! Re, kur tava lāpsta, re, kur Džona galva, - gāz taču beidzot!

Frenks. Nē, Mērij... tev es varbūt vēl varētu iegāzt... bet Džonam... pēc visa tā, ko esmu sapratis par viņa dzīvi, - nekad vairs!

Mērija. Eh, jūs! Lupatas! Mīkstie jūs esat un nekas vairāk! Es aizeju! Meklēt īstus vīriešus! Palieciēt sveiki, čammas! (Prom.)

Frenks. Laimīgu ceļu, Mērij!

Džons. Laimīgu ceļu...

7. skats

Frenks. Aizgāja...

Džons. Aizgāja...

Frenks. Vai nevēlies kādu cigareti, Džon?

Džons. Es nesmēķēju.

Frenks. Nu tad nekā.

Džons. Un tu? Vai nevēlies vēl kādu klunkšķienu viskija?

Frenks. Neatteikšos. (Dzer.) Ko tu tagad darīsi? Turpināsi tepat vien rakt?

Džons. Nezinu, Frenk. Varbūt atgriezīšos savā Kentuki un turpināšu audzēt kartupeļus. Es jau tikai tāpēc atdrāzos šurp, ka cerēju tā tikt vaļā no Mērijas. Vispār jau kartupeļi man patīk daudz labāk nekā zelts.

Frenks. Jā... velns no tāda sievišķa... Kad jūs te abi uzradāties, man viņa likās tīri jauka... Bet nu tu beidzot esi ticis no viņas vaļā, un nav tur vairs daudz ko runāt!

Džons. Kaut nu tā būtu, Frenk.

Frenks. Un dod Dievs viņai atrast īstu vīrieti, ja jau mēs tādi neesam.

Džons. Varbūt, ka esam. Jo Mērija atkal atgriežas.

- Frenks.* (Paskatās.) Velns lai parauj, Džon, - viņa patiešām nāk atpakaļ!
- Džons.* Tas ir pārāk viegli teikts, Frenk, - manuprāt viņa dzen sevi pilnos auļos.
- Frenks.* Pie velna, Džon! Izskatās, ka Mērija nav viena! Kopā ar viņu šurp auļo vēl kāds!
- Džons.* Un lai mani nelabais sasper, ja šis vēl kāds nav pamatīgs lācis!
- Frenks.* Tik tiešām, Džon! Lācis! Nē, goda vārds - tādu milzeni es Klondaikas krastos vēl neesmu redzējis! Viņš taču tūlīt panāks mūsu nabaga Mēriju!
- Džons.* Cerēsim, ka vismaz šo viņa atzīs par īstu vīru.
- Frenks.* Dieva dēļ, Džon, - vai tavš stroķis kniebj cauri tik pamatīgai ādai?
- Džons.* Ja tu runā par Mēriju, Frenk, tad es šaubos.
- Frenks.* Ne jau par Mēriju, Džon! Par lāci!
- Džons.* Nu lāčāda šitam te stroķim ir zīd papīrs.
- Frenks.* Tad blietē taču, Džon! Blietē! Tu taču esi labākais šāvējs visā Aļaskā! Citādi tas zvērs tūlīt panāks un saplosīs Mēriju!
- Džons.* Nē, Frenk... ja es kādam no viņiem trāpīšu... tad baidos, ka tā būs Mērija... jo lācis taču man neko sliktu nav nodarījis...
- Frenks.* Mans Dievs! Tas zvērs viņu panāca! Blietē taču beidzot, Džon!
- Džons.* Nē, Frenk, - mēģini labāk tu!
- Frenks.* Bet, Džon! Es savu mūžu tādu stroķi neesmu turējis rokās!
- Džons.* Tieši tāpēc, Frenk, - iesācējiem parasti laimējas! Šauj!
- Frenks.* Ko tu runā, Džon! Es taču netrāpīšu!
- Džons.* Tad lācis apēdīs Mēriju! Šauj!
- Frenks.* (Paņem pistoli un tēmē.) Džon!... Man trīs roka!...
- Džons.* Tad ierauj vēl vienu klunkšķienu!
- Frenks.* Pateicos, Džon... (Iedzer, tēmē.) Nu jau trīs tā kā mazāk...
- Džons.* Vēl?
- Frenks.* Nu labi... bet tikai vienu!... (Iedzer.) Pateicos, Džon - ļoti labs viskijs... Kur tu to pirki?

Džons. Dausonā. Pie vecā Mērfija.

Frenks. Nu ja - tā jau runā, ka pie Mērfija varot dabūt vislabāko viskiju. Toties rums viņam esot draņķīgs.

Džons. Kur nu rums! To droši var uzreiz izliet zemē! Bet mēģini tagad bliezt.

Frenks. Jā, protams, Džon. (Tēmē.) Kā tu domā - vai es trāpīšu viņam?

Džons. Mēģini, Frenk, - lācis tomēr ir pietiekoši liels mērķis pat iesācējam.

Frenks. Nu tad ar dievpalīgu, Džon! (Aizver acis un izšauj.)

Džons. Nokrita.

Frenks. Kurš tad? Lācis vai Mērija?

Džons. Izskatās, ka lācis.

Frenks. Lācis? (Atver acis, skatās.) Lācis!... Nudien lācis!... Nudien nokrita!... Džon! Vai tu vari iedomāties - es trāpīju lācim! Es nošāvu lāci, Džon! Ar pirmo šāvienu! Ar vienu šāvienu, Džon! Es nošāvu lāci!... Es nošāvu lāci!...

8. skats

NEDAUDZ SAPLOSĪTA UZNĀK MĒRIJA.

Mērija. Kurš nošāva lācīti?!... Kurš nošāva lācīti?!

Frenks. Nu... es tas biju, Mērij.

Mērija. Nemuldi, Frenk, - es zinu, kurš no jums ir labākais šāvējs Aļaskā!

Frenks. Un tomēr, Mērij, - šoreiz tas biju es.

Džons. Jā, Mērij, - šoreiz tas patiešām bija Frenks.

Mērija. Eh, tu... Frenk... Tik mīļš lācītis... Vēl mazliet - un mēs ar viņu būtu sadraudzējušies...

Frenks. Nu zini, Mērij...

Džons. Šoreiz piedod vēl viņam, Mērij... un mēs tev apsolām, ka turpmāk nekādā gadījumā vairs nejauksimies tavās attiecībās ar plēsīgajiem zvēriem, -

vienalga - vai tie būtu lāči, lauvas, vilki, hiēnas, haizivis, krokodili, leopardi
vai citi tamlīdzīgi lopi!

Mērija. Labi, Džon, - tad es palieku pie jums!

BEIGAS